

Шүлүк кыдыраажындан

М. М. База К. Н. Мушуктарга

«Хайыраан бот»

Эрээ, кычык холга тутканыш... Эргелик — дээр, Эктин ашкан эттиг-даа бол...

ЧҮГЕ ЧОГУЛР

«Ада кичи буян-чолун Алгап-йөрөөн чыгыг өстөр... Ада кичи салдар чок бе? Ажы-иште, дайын-чаала, Амдырал-чуртталгада»

ҮШ - ДӨРТТЭЭН ОДУРУГЛАР

Акша-мөңгү, чайыр алдын Алгаар хей чүвө-дир ол... Көшкүн кижээ аартык болур Хөргөм-иң — номнар, Көвей этти херээ чү боор...

ТЫВА ОВУР

Бөдүүн, топтуг, хүндүлөөчөк, Перүк, чызык, шоваллаң-даа, Билниргөөсө, улдуургаас, Биче сөктил —

КРОССВОРД

Crossword puzzle grid with numbers 1-39 and some filled-in letters.

ДООРА ДУРГААР: 5. Сураалгы бразил чогаалчы 6. Аракча Ондарын шүдүлгели... 25. Кескен иштэн аркан орну... 26. Ианды-бир чүчүңиң чамдык...

Суурувуста бирле солун кичи бар чүвө. Черле бирле хөктүг ужураала тава-рышкан турар. Чогуу боду шоолуг чүвө ыттаваас...

Салчакпан. Баштак чугаа. Эрт бөдөргө, хурен-даа ыттык, чадал кааш кадайык кыйгырган... Бээр келем, кадай, бо эът чүвө бе-азы чүү чүвөл бо?

Уранның ачазы Санаа-Ширя катым анымаандан эгелээш, ажыл, амдырал дээш карак кымыл хөчөк дээрин чон чугаалажыр... Мөөң кат-мен болур кадай шагда-ла «кызыл-дустай» берген.

СОНУРГАКТАРГА

АННА СТЕПАНОВНА 105 ХАРЛААН... 124 ХАРЛЫГ ТАНҢЫЧЫ... СИДНЕЙ. Австралиянын орус обшачына ховар дөң облыяны демделген эртир...

те, тоод ораны-даа сатыш-агы кирер, чаракы сүргей. Бирле эки хун демги кы-онгуу ээни уругларына: — Акырааг клавдона иштиде шоодайда ытти уш-туп беринер — дээр.

Салчакпан. Баштак чугаа. Эрт бөдөргө, хурен-даа ыттык, чадал кааш кадайык кыйгырган... Бээр келем, кадай, бо эът чүвө бе-азы чүү чүвөл бо?

ДЫҢНАКСАНЧЫГ ТЫВА ДЫЛЫМ

Карачал мээ Карак огу. Дээрлирге Топкиш-чада Тыва дылым Дыңнаксанчыг. Тааланчымын, Тап-билээнчи...

ХИРЕЛИГ ИРЕЙ

Шоодуг. болган черлерге саядыр олар. Санаа-Ширя ирей дег харам, хандыр кичи делегейде хо-вар-ла боор. Хеймер кызы ол божурттарга, алай бөзүн өзөп бербөзүн, күдөөн бо-дузун тайга бажында ада-нозун аалындан ирт өкө-көстөн өзөң, а оон холун, бурган алган барган.

Болуушкуннар, фактылар

«Аза-ла азынам!» деп бири огул уругу чугаалаар алаарга, «Ындыг сөс кажаң-даа чугаалаа, шаңылаңда 1000 акша бээр мөөң» деп, авамы чгаал.

— Эрген доран ол шоо-дайыны катап чүктөп ал-гаш, ол улустун чөпкөзө че-дирип бээр сен, ашак, Моок-ка човачыгы ашак... — деп, хыйланып кааш, ынды-кы өрөөлө барып, орунга калбаш барып чыдып алган.

Салчакпан. Баштак чугаа. Эрт бөдөргө, хурен-даа ыттык, чадал кааш кадайык кыйгырган... Бээр келем, кадай, бо эът чүвө бе-азы чүү чүвөл бо?

КАРТОФЕЛЬ

Картофель — нотаалары онагай чери өзөп турар. Күгүр будумелери хөй, кал-дорийлг чөк болур. Карто-фель — витаминорин, кал-жыңиң үнөр дозу. Калың — кижиниң чүрөөниң болуру-чандуу-биле ажалдарын хандырар, Кичи хүнде 500 грамм картошка чөмөңгөн болза, организмниң калыге болгаш витаминге бир хоунка төрөгөлдүн хандырганы ол болур.

ХУЛУМЗУРУГ-БИЛЕ

Кадайым-биле бактажыл-кып, кат-номинг, кадайым-кып, илдириниң чыгың кезеде дыңнаксаар мен. «Аза-ла азынам!» деп бири огул уругу чугаалаар алаарга, «Ындыг сөс кажаң-даа чугаалаа, шаңылаңда 1000 акша бээр мөөң» деп, авамы чгаал.

УЛУСТУҢ ЭСКЕРИГЕРИ

Апрель ай — бүгүдөңи Апсельдиң дамырактары Апсельдин черин оттурттар. Апрель суглуг бооруг — май чывыс шоодайын бажыңче-даа кирбейн, даштын клав-донка иштиңге тургузуп кааш, бажыңга кирип кел-геш, улус-биле мендешкен. Отуң хөрөөжөн өзөн бааза келип келген болган. Шай-лап ора, чүңү экелгенниң чугаалап чадал пат-ла бол-ган. Бичан харын өңүң хө-рөөжөн өзөң: — Бир шоодай чөпкөкти де-дирип чүктөп келген ыттык-жыл сен. Бо ашак боду-да-ал бербес, тегек чүвөлөр кайын билдирер, чаа дыш-танып келген улус — дээр-ге, ам харын сөктил-сар-гы ыттык үнү үнүп келген. Оң соода харын эгиткиң шоодайын чүктөп алгаш, бэт-тин кичи-дир.

«Шын» солун неделя дургузунда телекөрүкчүлөргө (Апрель 1-ден 7-ге чедир)

Понедельник

АПРЕЛЬ 1
РНТ, БИРГИ канал
6.00 ТЕЛЕЭРТЕН.
9.00, 12.00 МЕДЭЭЛЕР.

11.30 Аялган тып.
12.10 ДЕЛЕГЕЙ. «Бодуну камгала».
12.50 «Американын кызы». У/ф.

15.40 Марафон-15.
16.00 Сылдыс шагы.
16.35 «Элең болгаш ооң өөрү». Т/с.

ИЙГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал
7.35 «Адыгларнын таварышкан ужураалдары». М/с.

13.15 — 13.45 Ынакжылдын астрологизм. Раймонд Паулс.
15.45 Төөгүчү арныннары.
16.45 Уругларга медээлер.

20.25 «Санта-Барбара». Т/с.
21.25 «Городок».
22.00 Понедельник саында детектив.

Вторник

АПРЕЛЬ 2
РНТ, БИРГИ канал
6.00 ТЕЛЕЭРТЕН.
9.00, 12.00 МЕДЭЭЛЕР.

12.50—03.40 «Ужуражыр чери өскөртүп болбас». 4-кү сериясы.

18.20 «Тропиканканын чажы-ды». Т/с.
19.10 Бачым үе.
19.35 Аялган тып.

ИЙГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал
7.35 «Адыгларнын таварышкан ужураалдары». М/с.

16.05 Месяцеслов.
16.20 «Хуулгазын чөмөдөн».
16.30 «Мээн амыдырал-чурт-талгама өскөрлишкени» деп чыккан «Кира Лангер: ооң чаа арны» деп б/ф.

19.20 Кадых болуудулар.
19.40 МЕДЭЭЛЕР.
19.50 Коллаж.
20.00 МЕДЭЭЛЕР.

Среда

АПРЕЛЬ 3
РНТ, БИРГИ канал
6.00 ТЕЛЕЭРТЕН.
9.00, 12.00 МЕДЭЭЛЕР.

14.10 «Т. М. А.». Сериал.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.15 Параллаланың үнү.

19.35 Аялган тып.
20.05 «Ышкынаның диле». Тамара Макарова.
20.45 Тамчыктыг удучар, чаштар.

8.00 МЕДЭЭЛЕР.
8.30 «Бөгүн...»
8.40 Ажыл-агыжы кижилерин үези.

15.50 Оюнулар делегейи.
16.45 Уругларга медээлер.
17.00 МЕДЭЭЛЕР.
17.20 «Бремениң хөгжүмчүлери». М/с.

20.25 «Санта-Барбара». Т/с.
21.25 Боду режиссер.
22.00 «Чоокку дээрбек». (АКШ — Италия — Россия) Андрей Кончаловскийнин фильми.

Четверг

АПРЕЛЬ 4
РНТ, БИРГИ канал
6.00 ТЕЛЕЭРТЕН.
9.00, 12.00 МЕДЭЭЛЕР.

14.10 «Т. М. А.». Сериал.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.15 Параллаланың үнү.

21.00 УЕ.
21.45 Бут бөмбүү. Чемпионнар маргылдаазы. «Панатинакос» (Греция) — «Аякс» (Голландия).

8.00 МЕДЭЭЛЕР.
8.30 «Бөгүн...»
8.40 Ажыл-агыжы кижилерин үези.

13.40—14.35 Оңга чедир.
16.00 «Хуулгазын чөмөдөн».
16.15 Кенгуру.
16.45 Уругларга медээлер.

19.40 МЕДЭЭЛЕР.
19.50 Коллаж.
20.00 МЕДЭЭЛЕР.
20.25 «Санта-Барбара». Т/с.

Пятница

АПРЕЛЬ 5
РНТ, БИРГИ канал
6.00 ТЕЛЕЭРТЕН.
9.00, 12.00 МЕДЭЭЛЕР.

14.10 «Т. М. А.». Сериал.
15.00 МЕДЭЭЛЕР.
15.15 Параллаланың үнү.

21.00 УЕ.
21.45 Детектив агентствозу «Ай чырымы». Т/с.
22.45 Көрүш.

8.30 «Бөгүн...»
8.40 Ажыл-агыжы кижилерин үези.

16.00 Месяцеслов.
16.15 «Хуулгазын чөмөдөн».
16.25 Уаактан хун.

20.25 «Санта-Барбара». Т/с.
21.26 Дженгильмей-шоу.
22.05 «Вилли Валдейт». У/ф. (АКШ).

Суббота

АПРЕЛЬ 6
РНТ, БИРГИ канал
7.45 Телеканал «Көдүрлүүшкүн».
9.00, 12.00 МЕДЭЭЛЕР.

11.35 Смак.
11.50 «Эрмитаж». Чөөн чүктүн уран чулуу.
12.20 «КАИ инспектору». У/ф.

16.20 «Европаже көрүш».
16.45 Вомонд.
17.40 Аас-кежиктиг таварыгы.

02.10 — 04.35 «Жерминаль». (Уланчызы).
ИЙГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал

11.00 Он бир шапта медээлер.
11.15 Эртениң мендизбиле. Чемпионнарга эртеңи чөм.

16.55 «Орус хааннар». «Боду адаттыгын кижиле дүжүлгө». 1-ги кезээ.
17.45 Дирин амытаннар делегейине.

Воскресенье

АПРЕЛЬ 7
РНТ, БИРГИ канал
7.50 «Спортлото» тиражи.
8.00 Телеканал «Көдүрлүүшкүн».
9.00, 12.00 МЕДЭЭЛЕР.

12.00 «Россияга бараан бооп тур мен». Дайынчы курьер.
12.30 Ойна, гармонь.
13.00 «Орус делегей».
13.25 «Пи» демектиң адаабиле.

02.05 Баштайгы көрүштөнө ынакшалы.
02.50—05.10 «Театр». 1, 2 сериялары.
ИЙГИ ПРОГРАММА
«РОССИЯ» канал

02.05 Баштайгы көрүштөнө ынакшалы.
02.50—05.10 «Театр». 1, 2 сериялары.

10.30 Аты-баты...
11.00 Он бир шапта медээлер.
11.15 Бут бөмбүү. Россия чемпиононалы. «Ростсельмаш» (Донда-Ростов) — «Спартак — Алания» (Владикавказ).

18.50 «Кино тырттырып тур...»
18.55 Репортер.
19.15 Театр амыдыралындан. «Жак Нуар биле Анри Заверни», азы чыткен документ. Фильм-шпи.

Кызыл хоорай. Красноармейская, 100. индекс 667000.

Тургузукчулары: ТЫВА РЕСПУБЛИКАНЫН ДЭЭДИ ХУРАЛЫ. ЧАЗАА БОЛГАШ СОЛУВУН КОЛЛЕКТИВИ.
Кол-редактор В. Ф. ЧАДАМБА

РЕДАКЦИЈАНЫН КОЛЛЕГИЯЗЫ: Н. С. Базыр (кол редакторуун оракаччы), А. В. Монгуш, А. О. Оксур (харысалгалы секретары), М. М. Сава (кол редакторуун оракаччы), Н. С. Эрген.
РЕДАКЦИЈАНЫН ТЕЛЕФОННАРЫ: Кол редактор — 3-43-34; келген кезикер хулээз алыр чөп — 3-34-26; кол редакторуун оракаччылары — 3-34-17; 3-33-91; харысалгалы секретарь — 3-34-92, оракаччылары — 3-45-93.

КИЛДИСТЕР: нивтадел амыдыралы—3-34-19; 3-34-98; уластар — 3-34-49; 3-36-73, кезээ ажыл-агыжы—3-36-82; культура, өрөдөйлө болгаш чогаал — 3-39-15, медээлер болгаш спорт — 3-37-11, оуула — 3-34-39, 3-34-93; чагаа — 3-39-03, корректорлар — 3-41-23; үндүрүкчүлөр — 2-27-41, солу келбейн барганда — 3-57-92, 3-14-94, бугалтары — 3-41-16; чаралдар килдизи — 3-34-57.

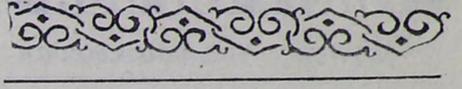
Солун Россия Федерациязынын Паралла болгаш масалады информация чөсеттеринин талазы-биле кообулу-дуулаанын чагылазына контроль болгаш бүртүктөлүшү Тыва аевискур эргелелине бүртүктөлүшкө өүрүктүктөгө дугары — 100007.
Солунда паралла болгаш материалдарын авторларынын оодалары релакциянын туружу-биле дүшөйи бары болур. Авыттыганын саанары болгаш өскө-даа фактылары, алынадылары дээт авторлар боттары харысалгалы.

Тыва Республиканын Паралла болгаш информация талазы-биле Курне комитетинин типографиязы: Кызыл. Шегинкин болгаш Краевский кудумчузу, Зажыя № 1.

Бистид өргим ынак ававыс Сержид Дамбаевна ХОМУШКУ март 26-те 63 харлаан. Ол Бай-Тайга кожуунун Кара-Хол сумузунда чурттап орав. Авамыс биле авачысы бүгү наамында малчынан чоран. Олар хой ажы-тоду остүрү кижижиткенер. Ачавыс ам бистид аравыста чөк. Авамыс хундуг даштангыла үлээ-даа, уругларын арга-сүмөин берип, мал-маганын остүрүп, үнгөн-кирген чоңу-биле элтип, найрадыг чурттап олурар.

Биче сеткилдиг, саргыш човангыр, ынак ававыска торуттүнгөн хуну-биле байыр чедирип, сеткил-сагыжынын буяны дээт мөгөйип, быжыг кадыкшыды, ажы-тодунун аразына омак-сергек, кадык-чагай чурттаарын күзөдизис.
Мөңгүн-Тайга кожуунун Мөгөн-Бүрөккө чурттап турар уруглары Фазаа, Рая, күдээлер Владимирлер, оларнын ажы-тоду база Талдыла уруунун огу Аликтин өг-бүлөзүн.

АЙТЫРЫНДАР — ХАРЫЛЛАП БЭЭР
Тыва Республиканың Күрүвения үндүрүг инспекциязынын специалисттеринин аттары болгаш телефоннарын дугарлары:

- Паралла секретары Даяна Калбак-оол-овна Куулар, 3-63-70
Хүлер-оол Серен-дыг болгаш хыналда килдизинин начальниги — Любовь Яковлевна Матвеева, 3-72-47
Чаш-оол Монгуш-евич Арандол, 3-38-03.
Сергей Васильевич Петров, 3-66-79
Татьяна Дмитриевна Молюда, 3-86-13
Николай Алексеевич Коломысов, 3-23-41
Сергей Бугалдаевич Оюн, 3-72-01.

КАРА-КАТ ООРЖАК ЧАЛАП ТУР

Тыва Республиканың Культура, кино болгаш туризм яамызы, Күш-культура болгаш спорт комитети, Кызыл кожуун чагыргааы 1996 чылдын апрель 6-ла

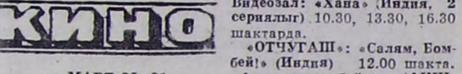
ССРЭ-ниң Композиторлар эвилелиниң дипломантызы, республика, Россия база Бүгү-эвилелдин уран чуул фестивалдарынын каш дакпыр лауреады, Тыва Республиканың культуразынын алдарлыг ажылдакчызы, республиканың каш дакпыр, Сибирь болгаш Ыраккы Чөөн Чүктүн тыва, бурат, хакас хөрүштерге 8 дакпыр чемпиону, РФ-тиң спорт мастери Кара-кат Очур-оолвиц ООРЖАКТИҢ чогаалдыкчы ажылкын 30 чыл база 50 харлаанына турсаактан байырлыг кезээинче чалап тур.

Программада:
1. «Херел» спорт залында 50 хардан өрү назылдыг хоочун мөгелеринин хурежи 11 шапта эгелээр.

2. Бүгүдөгө билдингир, ат-сураа алгаан ынак артистеривис Надежда Куулар, Демир-оол Кежиктиг, Санчат Титов, Дамба-Доржу Сат, республиканың Культура, кино болгаш туризм яамызынын симфониктиг оркестри, «Эртинелиг Тыва» ансамбли, «Күзел» театрың болгаш Кызыл кожуунун бот-тывынгыр артистеринин киржиле-зи-биле К. О. Ооржактиң чогааларындан тургустунган концерт Улусчу чогаалдыг төвүнге 15 шапта эгелээр. Өртээ 7000 рубль. Билеттерин Улусчу чогаалдыг төвүнде салып турар.

КЕРЭДЕН ЧАРЫП АЛЫНАР

«Тыва тараа продуктулары» кызыгаарлаан харысалгалыг акционер нитилел 1996 чылдың дүжүдүндү тараазын хулээп алыры-биле кедээ ажыл-агыйда тараа бүдүрүкчүлери совхозтар, колхозтар, арат, тараачын ажыл-агылары-биле керээни 1996 чылдың апрель 10-га чедир дугуржуп, керээ чарып алыр дээрзин дынадып тур.
Адресивис: Кызыл хоорай, Ровенская кудумчузу, 32.

МАРТ 30, 31
«НАВЫРАЛ»: «Виллин хостар-2» 10.00, 12.00, 18.00
«ОТЧУТАШ»: «Салым, Бомбей» (Индия) 12.00 шапта.
«Аспралдыг байдал» (АКШ мистика) 14.20, 16.10, 18.00 шапта.

Агар саны: КВ «Тыва кредит». № 363906.
корр. сч. 700161629, МФО 49304729. ИНН—1701008465.